

Debatt

Av Roy Kristiansen, Postboks 19, 1656 Torp

Jeg takker Peter Chr. Sandvik i Trøndelag Amatørgeologiske forening for respons og kommentar i STEIN 3 '92 i forbindelse med mitt tidligere innlegg om «Dårlig mineralkultur».

Jeg skal forsøke å kommentere og utdype noe av det Sandvik fremhever.

Jeg er ikke uenig i at man, sitat: må ha lov til å glede seg høyllytt når de gjør helt spesielle mineralfunn – så absolutt! Jeg har jo allerede innledningsvis i min artikkel påpekt at oppdagergleden (= begeistring) også inkluderer undertegnede.

Jeg har opplevd entusiasmen og «gledesrusen» mang en gang – som har ført til spontane utslag/reaksjoner. Kanskje har jeg til og med opplevd dette mer enn de fleste, ikke bare når det gjelder mineralfunn, men også ved botaniske oppdagelser, nærmere bestemt i mykologi (sopp) – ikke bare tidligere ukjente i Norge, men også nye for vitenskapen. Kontakter i inn- og utland med likesinnede, både amatører og profesjonelle, har kanskje også vært vel så berikende!

Dessverre har Sandvik fortsatt ikke oppfattet poenget med IMA's oppgaver når han sier at: «det bør være tillatt å gi det et navn inntil man har fullført løpet med søknad om IMA-godkjennelse».

Nettopp det å bruke foreløpige navn, selv med anførselstegn – uten godkjennelse – er dødfødt, det har ingen verdi hverken i vitenskapelig sammenheng eller på seriøst samlernivå, eller for den saks skyld i noen

sammenheng.

Ved funn av nye mineraler – når det virkelig er fastslått/avgjort – skal ingen navn anvendes før godkjennelse, men det er ikke forbudt å bruke, f.eks. «ukjent/nytt Cu-telluride», «nytt Ca-Y-Karbonat», etc.

Mineralnavn kan dessuten bare foreslås av den som beskriver mineralet, og selv om mineralet som sådan godkjennes kan navnet bli underkjent.

Fingerte navn i forkant av et forsøk på godkjennelse kan bli avvist/nedstemt p.g.a. misbruk – f.eks. på messer, salgsboder, minerallister fra handlere o.s.v. – spesielt i kommersielt øyemed.

«Sjeldnest av alt er den evne å kunne forene fornuft med begeistring».

Francois M. A. de Voltaire

Hvordan skulle det egentlig bli dersom alle entusiastiske mineralsamlere, amatørbotanikere, ornitologer, entomologer, mykologer, lepidopterister o.s.v. selv skulle sette navn straks det ble fastslått at det var noe nytt?

I biologiske fag har alle species et

slektsnavn og et artsnavn, og ved beskrivelse av nye arter f.eks. botanikk, mykologi, lichenologi o.s.v. må det publiseres en latinsk diagnose som innfrir de regler som er gitt i «International Code of Botanical Nomenclature».

Vi kjenner problemene langt tilbake, og den engelske naturforskeren John Ray (1627?-1705) klaget over forvirringen i nomenklaturen dengang og sa: «Når man ikke kjenner navnet på og egenskapen til ting i naturen kan man heller ikke se eller beskrive den nøyaktig». Problemet var at de fleste dyr, planter, mineraler hadde en

mengde lokale navn som virket svært forvirrende, og det fantes heller ingen lettfattelig måte å beskrive dem på. Han innførte et slags system for å gruppere ting i naturen, noe som inspirerte hans mer kjente etterfølger, svensken Carl von Linné (1707-1778), som la grunnlaget for den moderne taksonomi med sitt ambisøse verk «Systema Naturae».

Så – dersom vi fortsetter å være lettsindige og lite seriøse i håndtering av nyoppdagelser, viser det mangelfull innsikt og forståelse for hvordan en dokumentasjon skal gjøres. Det er derfor vår plikt å gjøre oppmerksom på spillereglene – enten man er amatør eller profesjonell!

Sandvik's siste uttalelse, sitat: "Isbrekken ønskes lykke til videre med dokumentasjon og registrering av det nye mineralet». Det er ikke Isbrekken som gjør dokumentasjon! – men de profesjonelle som er direkte involvert i undersøkelsen og karakteriseringen! Et slikt arbeid er oftest tidkrevende og lang-

varig – og kan ta år dersom det dukker opp problemer underveis (ikke uvanlig).

På sensommeren i fjor fikk jeg et langt og hyggelig brev fra Sveinung Bergstøl – (førsteamanuensis ved Institutt for Geologi, NTH) med betydningsfulle kommentarer til mitt innlegg i STEIN 2 '92, og som han stort sett var enig i. Han ba meg påpeke at det ikke var hans og Gunnar Juve's mening at "Scandium microlite» skulle oppfattes som et nytt mineral, men som et nytt medlem av pyroklor-mikrolitt serien.

Men, desverre er deres formulering av en slik natur «the species name Scandium microlite is introduced», at det faktisk bare kan tolkes på en måte – slik det er gjort av J. Jambor i Amer. Miner., 76 p. 668, 1990. Forøvrig er S. Bergstøl involvert i undersøkelsen av det nye mineralet til Isbrekken. Avslutningsvis – jeg fortsetter gjerne diskusjonen, f.eks. pr. telefon etter kl. 18.00 – tlf. 69 37 61 61.

Vi ses på mässorna 1993

**Som vanligt tar vi med oss varor
ur våra olika varugrupper,
men det kan vara svårt
att förutse mängden
och ibland tar vissa
varor snabbt slut.**

2-3 Oktober
Västerås

18 April
Örebro

**Om det är något Du räknar med
att köpa under mässorna
så ring eller skriv till oss
veckan innan. Vi kan då
packa med varorna
speciellt till Dig.**

7-8 Augusti
Långban

8-9 Maj
Göteborg

3-4 Juli
Strömsbruk

19-20 Juni
Kopparberg

Runa och Berth

RUBÉCO
STEN & MINERAL HB
TEL. 013-14 07 50